

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СЕРИЯСЫ
1997 ЖЫЛДАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ СЕРИЯ
ИЗДАЕТСЯ С 1997 ГОДА

ISSN 2710-2661

№ 3 (2021)

ПАВЛОДАР

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета

Педагогическая серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания

№ KZ03VPY00029269

выдано

Министерством информации и коммуникаций
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация материалов в области педагогики,
психологии и методики преподавания

Подписной индекс – 76137

<https://doi.org/10.48081/FQUO1167>

Бас редакторы – главный редактор

Бурдина Е. И.

д.п.н., профессор

Заместитель главного редактора

Абыкенова Д. Б., *PhD доктор*

Ответственный секретарь

Нургалиева М. Е., *PhD доктор*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Пфейфер Н. Э.,

д.п.н., профессор

Жумагаева Е.,

д.п.н., профессор

Абибулаева А. Б.

д.п.н., профессор

Фоминых Н. Ю.,

д.п.н., профессор (Россия)

Снопкова Е. И.,

к.п.н., профессор (Белоруссия)

Мирза Н. В.,

д.п.н., профессор

Донцов А. С.,

доктор PhD

Шокубаева З. Ж.,

технический редактор

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

*Д. Е. Кожебаев¹, Д. Шенгюль²

¹Қазақ ұлттық өнер университеті (Музыкалық білім),
Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қ.;

²«Акдениз» университеті (Музыкалық білім),
Түркия, Анталия қ.

МУЗЫКАЛЫҚ ӨЛКЕТАНУ МҰРАСЫ НЕГІЗІНДЕ БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДІ КӘСІБИ ДАЙЫНДАУ

«Музыкалық білім» білім беру бағдарламасы бакалавриатының түлегі стандартты емес жағдайларда сауатты және нәтижелі түрде әрекет ете білуі, креативті, әлеуметтік белсенді, бәсекеге қабілетті адам болуы, педагогикалық ғылымның жаңа жетістіктерін игеруі, үнемі өзін-өзі тануға және өзін-өзі жетілдіруге ұмтылуы, өмірлік ұстанымы берік болуы керек. Бұл әсіресе музыкалық жоғары кәсіби білім алатын қазақстандық жоғары білім беру жүйесінің түлектері үшін өзекті, өйткені олар шындықты көркем бейнелеу құбылыстарымен, фактілерімен жұмыс істеуге, мектеп аудиториясына осындай фактілер мен жаңа бейнелерді ұсынуға, өсіп келе жатқан ұрпақтың эстетикалық, музыкалық-шығармашылық дамуы үшін рухани-мәдени ортаны ұйымдастыруға мәжбүр болады.

Біз болашақ музыка мұғалімінің кәсіби және жеке маңызды қасиеттерін қалыптастыру және дамыту бойынша мақсатты іс-әрекеттің қажеттілігін мойындаймыз, ол музыкалық және өлкетану қызметінің тиімділігін қамтамасыз етеді, мектеп оқушыларына патриоттық тәрбие, өз өлкесіне, кіші Отанына деген сүйіспеншілік негіздерін қамтамасыз етеді. Музыкалық өлкетану феноменін анықтау диссертациялық зерттеуде болашақ музыка мұғалімдерін кәсіби даярлаудың теориясы мен практикасына негізделген педагогикалық жағдайлар кешенін қолданудың маңыздылығына негізделген.

Кілтті сөздер: жоғары оқу орнындағы болашақ музыка мұғалімінің дайындығы, музыка мұғалімінің этнопеддагогикалық мәдениеті, музыкалық-өлкетанушылық іс-әрекет, музыкалық өлкетану, музыкалық өлкетанудың функциялары, музыка мұғалімінің

жұмыс барысындағы музыкалық-өлкетанушылық ортасы, музыка мұғалімінің ізденімпаздық-зерттеушілік іс-әрекеті.

Кіріспе

Қазақстандық жоғары музыкалық білім беру жүйесі қазіргі таңда жүріп жатқан жаңғырту үдерістеріне, оның ішінде рухани салаға арқа сүйеп, өз қызметін бағдарлайды. «Рухани жаңғыру» мемлекеттік бағдарламасына сәйкес өскелең ұрпақтың патриоттық және азаматтық қасиеттерін тәрбиелеумен қатар, өз жеріне, өз ауылына деген сүйіспеншілігімен, туған өлкесін танумен және музыкалық-мәдени құндылықтарын жаңа ізденістерді ұйымдастырумен ұштасатын қоғамдық сананы жаңғырту ерекше маңызға ие болып отыр.

Елбасы Н. Ә. Назарбаевтың *«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру»* атты мақаласы еліміздің әлемдік жаһандану кезінде темірқазық бола білген бағдарламасында тақырыбымызға жақын ойларын атап өтелік: *«жаңа тұрпатты рухани жаңғырудың бірінші шарты – өзінің төл мәдениетінді және ұлттық ділінді (ұлттық код) сақтау. Егерде, бұл негізгі шарт сақталмаса жаңғыруымыз бос сөзге әбден айналуы мүмкін»* деп айтқан болатын [1].

Бағдарламаға сүйене отырып жоғарыдағы ұсынылған бағыттар қазіргі мұғалімге деген қойылған міндеттерге саятын бұл асыл қырлар болашақта мұғалімнің кәсіптік сипаттамасына айналуы тиіс. Енді осы бағдарламаның 2 тарауында мәдениетке байланысты бағыттары және «Туған жер» бағдарламасының бағыты біздің болашақ музыка мұғалімдерінің өлкетанушылық күзіреттерін дамыту үшін қазіргі таңда ең қажетті, өзекті бағыттары деп танып, ғылыми зерттеуіміздің негізгі жолы туған жерге деген құрмет, сол өңірдің тарихы мен бүгіні, мәдениеті мен өркениеті жайында маңызды ақпараттарды білетін, өзінің білімін сабақ барысында қолдана алатын болашақ музыка мұғалім «өлкетану», «музыкалық өлкетану» ұғымын өз тәжірибесіне енгізе алса, туған жерінің ұлтаны бола алатын ұрпақ тәрбиелей алатын музыка мұғалім бола алғаны [1].

Жоғарыда келтірілген тұжырымдар зерттеуіміз үшін маңызды, демек музыкалық өлкетану мұрасы негізінде болашақ музыка мұғалімдерінің музыкалық-өлкетанушылық күзіреттілігін құрылымдық-мазмұндық тұрғыда жүзеге асырудың педагогикалық шарттарын нақтылау үшін қажетті және маңызды ойлар тізбегі болып табылады [2].

Мемлекеттік жалпыға білім беру стандарттары студенттерге жаңа талаптар қояды, заңнама негізінде орындаушылық және педагогикалық қызметтің құзыреттілік кешенін меңгеру, өз қызметінің мәнін, әлеуметтік маңыздылығын түсінуге, өзінің болашақ мамандығына тұрақты қызығушылық

танытуға, кәсіби қызметті орындау және тиімділігін бағалауды ұйымдастыру, әдістері мен тәсілдерін анықтау маңызды; стандартты емес жағдайларда шешім қабылдау, коммуникативті және ұйымдастырушылық мәдениетті меңгеру, кәсіби және жеке даму міндеттерін өз бетінше анықтау, өзін-өзі тәрбиелеумен айналысу және т.б. сәйкесінше, жоғары оқу орнының білім беру үдерісі осы талаптарды ескере отырып құрылады [3].

Материалдар мен әдістер

Музыка мұғалімдері дәйекті түрде музыкалық білім беріп, балаларға өнерді сүйю мен түсінуді үйренуге көмектеседі, шығармашылық белсенділікті, қиялды, көркемдік санада ойлау қабілетін тәрбиелейді. Өткен ғасырдың 20-шы жылдарында ғалым Б.В. Асафьев мектептегі музыка мұғаліміне қажет қасиеттерді атап өткен болатын: «Жалпы білім беретін орта мектептегі музыка мұғалімі музыканың бір саласында ғана «маман» болмауы тиіс [4]. Бұл мінездеме ХХІ ғасырдың музыка мұғаліміне сай болуы тиіс.

Осыған байланысты мамандарды даярлауда көптеген теориялық және практикалық тәсілдерді қайта қарастыру қажеттілігі туындады. Біздің зерттеуіміздің мән-мәтінінде болашақ музыка мұғалімдерін *Қазақ ұлттық өнер университеті* базасында музыкалық өлкетану құралдарымен дайындаудың жаңа тәсілі апробациядан өтті. Музыкалық өлкетану музыкалық-тарихи талдауға негізделген. Ол халық музыкасын, музыкалық аспаптануды (музыкалық аспаптардың пайда болуы мен даму тарихы), музыкалық психологияны, музыкалық библиографияны және нотографияны және т. б. зерттеулерді қамтиды [5].

Музыка мұғалімі қызметінің ажырамас бөлігі оның музыкалық-ағартушылық қызметі болып табылады. Университет студенттері оны жалпы білім беретін орта мектепте педагогикалық практика барысында жүзеге асырады. «*Музыкалық өлкетану*» арнайы курсының жоспарына сәйкес, музыка сабақтарынан басқа, студенттер сабақтан тыс іс-шаралар өткізеді: әнгімелесу, концертке қатысу, қонақ бөлмелерінде өңірлік күйші-әншілермен кездесу жасау, ән-күйлерін тыңдау.

Сонымен қатар болашақ музыка мұғалімінің музыкалық-өлкетанушылық қызметін тану үшін 2019 жылы PhD білім беру бағдарламасының аясында ғылыми тағылымдадан Анталия (Түркия) қаласы «*Акдениз*» университеті «Музыка» бөлімінде өткен болатынбыз. Тағылымдама барысында музыкалық өлкетанушылық, өңірлік ерекшеліктерді тану үшін «*Акдениз*» университетінің сабақ кестелерінде:

Türk Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması – «Түрік халық музыкасының теориясы мен практикасы».

Türk Müziği Tarihi – «Түрік Музыкасының Тарихы».

Türk Sanat Müziği Teorisi ve Uygulaması – «Түрік көркем музыкасының теориясы мен практикасы».

Bağlama Eğitimi – «Бағлама» үйрену».

Müzik Öğretim Programları – «Музыкалық Оқу Бағдарламалары» атты дәрістеріне қатысып көптеген сұрақтарымызға жауап таптық.

Біріншіден, Түркия елінің білім беру жүйесі Болондық жүйемен қатар дәстүрлі де жүйемен оқытып келеді.

Екіншіден, Түркияның білім беру жүйесі түрік халық музыкасы мен түрік музыкасының тарихы, өңірлік ерекшеліктері, географиялық шекаралары әр сабақ сайын егжей-тегжейлі өтеді. Өңірлік ерекшеліктерді ұлтжанды Түркия азаматы, меценат жасаған <https://www.repertukul.com/Yoreler> сайты арқылы толыққанды ақпарат алуға болады [11].

Үшіншіден, этносольфеджио дәрістерінде профессор Дженгис Шенгюль аспаптық шығармаларды нота арқылы әуендетіп, өңірлік ерекшеліктерін, мақам-саз мәнерін дәстүрлі түрде орындауын үйретеді. Демек, қорытындылай келе музыкалық-өлкетанушылық іс-әрекет әр халықтың мәдени мұрасын сақтап, болашақ ұрпаққа аманаттап жеткізудің бірден бір ұтымды құралы.

Нәтижелер мен талқылаулар

Музыкалық өлкетанудың мазмұны музыкалық өлкетануды жүзеге асыру үшін заманауи мәдени-білім беру ортасына ықпалдастыра отырып, студенттердің ізденімпаздық-зерттеушілік қызметі арқылы өңірдің музыкалық-өлкетану мұрасын зерттеу болып табылады. Осыған орай ЖОО-ның білім беру үдерісінде музыкалық өлкетануды іске асыру үшін заманауи мәдени-білім беру ортасына интеграциялаумен педагогикалық шарттар анықталды:

Бірінші шартымыз, жоғары оқу орнында студенттер арасында музыкалық-өлкетанушылық ортаны қалыптастыру.

Біздің практикалық қызметіміздің тәжірибесін ескере отырып, зерттеу мәселесін шешу үшін қажетті және жеткілікті болатын бірқатар педагогикалық шарттарды анықтау қажеттілігіне алып келді. Жоғарыда көрсетілгендей, бірінші педагогикалық шартымыз *жоғары оқу орнында студенттер арасында музыкалық-өлкетанушылық ортаны қалыптастыру еді.*

«Орта» анықтамасы педагогикалық ғылым саласында жаңалық саналмайды. Дегенмен, ресейлік ғалым В. И. Слободчиковтың тұжырымымен келісеміз, ол өзінің еңбектерінде білім беру ортасы жайлы бір жағынан баланың даму механизмдеріне сәйкес келсе, ал екінші жағынан оның шығу тегін қоғам мәдениетінің объективтілігіне бөлейді. Ғалымның айтуы бойынша, мәдениеттің объективтілігі мен адамның ішкі әлемі олардың білім

беру үдерісінде ұсыну білім беру ортасының мазмұны мен оның құрамының шекарасын белгілейді деп санайды.

Осы орайда, өзіміздің зерттеуімізде білім беру ортасын ұйымдастырушы тәсілдер пайдаландық:

1. Біртүрлілік қағидаты бойынша ұйымдастырылған орта.
2. Көптүрлілік қағидаты бойынша ұйымдастырылған орта.
3. Вариативтілік қағидаты бойынша ұйымдастырылған орта (өртүрлілік бірлігі ретінде) [6].

Келесі бір ресейлік ғалым В. А. Ясвин ұстанымы бойынша, білім беру ортасы «берілген үлгі бойынша тұлғаны қалыптастырудың әсері мен шарттарының жүйесі, сондай-ақ әлеуметтік және кеңістіктік-пәндік ортада қамтылған оның дамуы үшін мүмкіндіктер жүйесі» екенін айтады [7, б.14].

Екінші шартымыз, музыкалық өлкетану аясында болашақ музыка мұғалімдерін ізденімпаздық, ғылыми-зерттеушілік, өлкетанушылық және тәжірибеге бағыттылық іс-әрекетіне қосу шарты.

Бұл шартты орындау барысында музыкалық өлкетануды оқуға ынталы студенттердің көпшілігіне өлкетанушылық қызметіне жеке қатысуға мүмкіндік берді. Студенттер түрлі жобаларға, зерттеу жұмыстарына қатысып, өз жобаларын тәжірибеде қолдануға мүмкіндік алды.

Осылайша, мұғалімнің студенттермен іс-әрекетінің осы кезеңіндегі міндеті әр түрлі: музыкалық, педагогикалық және өлкетанушылық білім жүйесіне сүйене отырып, студенттердің *туған жеріне* деген көзқарасын қалыптастыратын жүйелі әр түрлі іс-шараларды, ұжымдық және жеке шығармашылық қызметті ұйымдастыруға ықпал жасалды.

Ғылыми тәжірибенің негізгі міндеті ізденіс, яғни ғылыммен айналысу. Менгерілген білімді тәжірибеде зерттеп, қажетті деген әдіс-тәсілдерді болашақта жаңартып, оқу қызметіне қоса алады.

Үшінші шарт, болашақ музыка мұғалімдерін даярлау барысында интерактивті құралдар арқылы оқыту, «domburaacademy.com» веб-сайты және «Күйәуендер» электронды білім қайнары арқылы.

Университеттің білім беру үдерісінде электрондық білім беру қайнарларын пайдалану бірқатар артықшылықтарға ие болды:

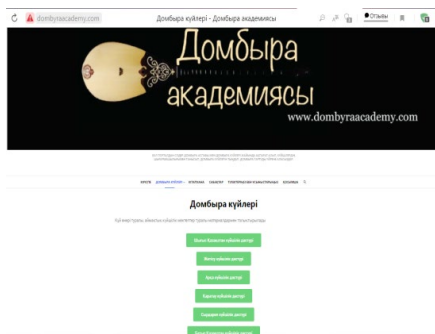
Біріншіден, бұл жалпы мәдени білімді игеру, *мультимедиялық ақпарат* негізінде жүретін студенттердің дүниетанымын қалыптастырды. *Екіншіден*, оқу ақпаратында компьютерлік визуализация болып, нақты жасап жатқан үдерістерді ғана емес, сонымен қатар «виртуалды» үдерістер мен құбылыстарды да көрсетуге көмектесті. *Үшіншіден*, студенттер мен оқытушылар үшін жеткілікті үлкен көлемдегі ақпараттар мұрағатын сақтауға мүмкіндік берді. *Төртіншіден*, электронды қайнарлардың көмегімен

білім көздерін тез табу және қол жетімділік мәселесін шешілді (онлайн сөздіктермен, энциклопедиялармен, композиторлардың, ғалымдардың жеке сайттарымен және т. б. жұмыс жасау) Бесіншіден, электрондық білім беру қайнарларымен жұмыс істеу студенттердің ақпараттық құзыреттілігі мен ақпараттық-медиа мәдениетін қалыптастыруға ықпал жасады.

Сурет 1 – «Күйәуендер» атты электронды білім қайнары

«Күйәуендер» электрондық білім беру қайнарын құра отырып, білім беру қызметіне белсенділікті енгізу және пайдалану білім алушылардың қызығушылығын едәуір арттырады және студенттердің музыкалық өлкетану жұмысын жандандырады деп болжадық (1 сурет).

Сурет 2 – «Домбыра академиясы» атты дәстүрлі домбыра күйлерінің орындаушылық мектептеріне арналған ақпараттық сай

Болашақ музыкант-педагогтардың өлкетанушылық білімділігін арттырудың тәжірибеден өтіп тексерілген ең қолжетімді жолдарының бірі, ол музыкалық-өлкетану қызметіне тарту үдерісінде өзектендіру үшін «dombyraacademy.com» веб-сайттың айдарларын құру үшін ақпараттық-музыкалық база болған музыкалық-өлкетану материалдарын жинау бойынша

шығармашылық жобаны орындау барысында студенттердің ізденушілік білім беру қызметін ұйымдастыру болды (2 сурет) [10].

Аталған айдарларда Қазақстанның жеті өңірі бойынша (А. Сейдімбек бойынша) [9] музыкалық-өлкетану материалдары, оның ішінде өңірдің географикалық деректері, этникалық құрамы, көрші елдер мен өңірлер, қазақ музыка дәстүрлерінің ерекшеліктері, осы өңірде болған маңызды тарихи оқиғалар, көрнекті мәдениет қайраткерлерінің шығармашылық өмірбаяны, сондай-ақ қазақтың ұлттық домбыра аспабы туралы материалдар, вокалдық және аспаптық музыканың үлгілері, ноталық материалдар бар.

Жоғарыда аталған мәселемізді шешу аясында арнайы курс әзірленіп және апробациядан өтті. *Осыған орай төртінші шартымыз, «Музыкалық өлкетану» арнайы курсың оқыту болды.*

Бұл шарт бойынша Қазақ ұлттық өнер университеті «Музыкалық білім» кафедрасының бакалавриат білім беру бағдарламасының 2 курс студенттері арасында педагогикалық эксперимент жасалды. Эксперимент кезеңінде болашақ музыкант-мұғалімдердің педагогикалық шарттары анықталды:

1. Өлкетану материалдарын оңтайлы іздеу және игеру, әсіресе студенттердің шығармашылық жобаны орындау барысында.

2. Болашақ музыкант-педагогтардың бойында зияткерлік және музыкалық-өлкетанушылық эрудициясын дамыту.

3. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар көмегімен заманауи өлкетану-танымдық іс-әрекет әдістерін зерттеу және меңгеру.

4. Әрбір студенттің қажетті кәсіби-маңызды сапа ретінде музыкалық-өлкетану білімдерінің өздігінен білім алу және өзін-өзі дамыту қажеттілігін дамыту.

Тәжірибелік-эксперименттік жұмыс оқытушыларды сараптамалық бағалау, сауалнама жүргізу және студенттерді бірлесіп бағалау арқылы жүзеге асырылды. Сараптамалық бағалау педагогикалық эксперименттің айқындаушы және қалыптастырушы кезеңдерінде баллдық-рейтингтік жүйе арқылы жүргізілді, оған сәйкес 0-49 балл төмен баллмен сипатталды; 50-69 балл – орташа балл; 70-89 балл – жақсы деңгей; 90-100 балл – іздеу-зерттеу қызметінің жоғары деңгейі және музыкалық-өлкетану білімділігінің меңгерілгендігі жайлы көлемі.

Эксперименттік жұмыстың сенімділігі үшін біз студенттерді үш топқа бөлдік, яғни № 1 тәжірибелік топ (ЭТ1, N = 7), № 2 тәжірибелік топ (ЭТ1, n = 11) және бақылау тобы (БТ, N = 11).

Болашақ музыкант-педагогтарға арнайы курсты оқудың 2 кезеңінде тест толтыру, тақырыптық эссе жазу және баяндама жасау, домбыра аспабындағы әртүрлі өңірлік мектептердің (ЭТ2 және БТ үшін) күйлерін

орындау ұсынылды. Егер айқындаушы эксперимент кезеңінде 48,2 % (29-дан 14) студенттер берілген тесттерге толық жауап бере алмаса, онда зерттеудің қалыптастырушы кезеңінің қорытындысы бойынша болашақ музыкант-педагогтардың тек 6,8 %-ы (29-дан 2) өлкетану білімділігінің әлсіз деңгейін көрсетті.

Осылайша заманауи болашақ музыкант-педагогтың педагогикалық шарттар негізінде музыкалық-өлкетану білімділігінің даму деңгейлері кәсіби, орындаушылық, оқу-әдістемелік, музыкалық-өлкетанушылық қасиеттерін қалыптастыра отырып келесі тұжырымдарға келдік:

1 Берілген үлгі бойынша студенттердің ақпараттарды көшіру әрекеттерінің деңгейі, объектілер мен құбылыстарды сәйкестендіру, оларды белгілі үлгілермен салыстыру арқылы тану. Бұл деңгей болашақ музыкант-педагогтарды музыкалық-өлкетанушылық жұмыстарының дайындық барысы.

2 Зерттелетін музыкалық білім беру өлкетану объектілері туралы ақпаратты жаңғырту бойынша репродуктивті қызмет деңгейі. Алайда, осы деңгейде өлкетану іс-әрекетінің оқу-танымдық әдістері мен әдістерін жалпылау басталады.

3 Музыкант-педагогтың музыкалық-өлкетанушылық зерттеулерінің нәтижелі деңгейі, алған білімдерін музыкалық білім беру мәселелерін шешу үшін өз бетінше қолдана алады.

4 Музыкант-педагогтың музыкалық-өлкетанушылық қызметінің дербес деңгейі шешім қабылдаудың мүлдем жаңа жағдайларында шығармашылық тапсырмаларды орындау кезінде білімді жаңғырту мүмкіндігімен ерекшеленеді.

5 Жоғары шығармашылық деңгей, егер студент жаңа бір жоба жасап, шығармашылық кәсіпкерлік танытса.

Қорытынды

Ұсынылған мемлекеттік жобаларының мазмұнына сәйкес, жаңа білім ізденуге деген талпыныс жоғары музыкалық білім беру жүйесіндегі жетістіктің іргелі факторына, жоғары білімді кәсіби мамандардың санасын жаңғыртудың жылдам бейімделуге және туған жерді қолдау бойынша өлкетану жұмысының алуан түрлерін байыпты жүргізуге мамандарды даярлаудағы міндет ұлттық басымдылыққа айналуы тиіс [1].

Болашақ музыка мұғалімдерінің туған жері туралы білімдерін байытудың, оған деген сүйіспеншілікті тәрбиелеудің және жеке тұлғаның азаматтық қасиеттерін қалыптастырудың ең күшті көзі – өлкетану.

Осыған байланысты жоғары оқу орнындарындағы оқу жоспарының барлық пәндеріне айтарлықтай жүктеме түседі, біздің жағдайымызда

этнобағыттылығы сақталған болашақ музыка мұғалімдеріне арналған «Музыкалық өлкетану» арнайы курсы әзірленді.

Пайдаланған деректер тізімі

1 «Рухани жаңғыру» мақаласы. [Электронды ресурс]. - Байланыс жүйесі: https://www.akorda.kz/kz/events/akorda_news/press_conferences/memleket-basshysynyn-bolashakka-bagdar-ruhani-zhangyru-atty-makalasy

2 **Хусаинова, Г. А., Щерботаева, Н. Д.** Применение современных инновационных технологий будущим учителям музыки. Учебное пособие. Астана : ТОО «Мастер ПО», 2017. – 90 с.

3 Государственный общеобязательный стандарт образования Республики Казахстан. Высшее образование. Бакалавриат. Основные положения. ГОСО РК 5.04.019 – Астана, 2011.

4 **Асафьев, Б. В.** Избр. статьи о музыкальном просвещении и образовании. – М.; Л., 1965. – С. 65.

5 **Степанова, Т. И.** Музыкально-педагогическое краеведение в процессе профессиональной подготовки будущего учителя музыки (на материале педагогического колледжа): Дис... кандидата. пед. наук. – Белгород, 2015. – 223 с.

6 **Слободчиков, В. И.** Очерки психологии образования. – Биробиджан, 2003. – 269 с

7 **Ясвин, В. А.** Образовательная среда: от моделирования к проектированию. – М. : Смысл, 2001 С.14. – 365 с.

8 Сайт «Домбыра академиясы» [Электронды ресурс]. – Байланыс жүйесі: <http://dombyraacademy.com/k-jshilik-ner/>

9 **Сейдімбек, А.** Қазақтың күй өнері: Монография. – Астана, 2002. – 832 б.

10 Сайт «Repertukul» [Электронды ресурс]. – Байланыс жүйесі: <https://www.repertukul.com/Yoreler>

References

1 «Rukhani zhangyru» makalasy [Article «Ruhani zhangyru»]. Retrieved from www.akorda.kz. https://www.akorda.kz/kz/events/akorda_news/press_conferences/memleket-basshysynyn-bolashakka-bagdar-ruhani-zhangyru-atty-makalasy [n Kazakh].

2 **Khusainova, G. A., Shcherbotayeva, N. D.** (2017) Primenenie sovremennykh innovatsionnykh tehnologii budushim uchiteliam muzyki

[Application of modern innovative technologies to future music teachers]. Uchebnoe posobie – Training manual. [in Russian].

3 Gosudarstvennyi obsheobiazatelnyi standart obrazovaniya RK. Vysshee obrazovanie. Bakalavriat. Osnovnye polozhenia. GOSO RK 5.04.019 (2011) [State mandatory standard of education of the Republic of Kazakhstan. Higher education. Bachelor course. Basic provisions. SSO RK 5.04.019] [in Russian].

4 **Asafev, B. V.** (1965) Izbr. stati o muzykalnom prosveshenii i obrazovaniya [Selected articles on music education and education]. [in Russian].

5 **Stepanova, T. I.** (2015) Muzykalno-pedahogicheskoe kraevedenie v protsesse professionalnoi podgotovki budushchego uchitelia muzyki (na materiale pedahogicheskogo kolledzha) [Music and pedagogical local history in the process of professional training of a future music teacher (based on the material of a pedagogical college)]. Candidate of pedagogical sciences thesis. Belgorod. [in Russian].

6 **Slobodchikov, V. I.** (2003) Ocherki psikhologii obrazovaniya [Essays on the psychology of education]. [in Russian].

7 **Yasvin, V. A.** (2001) Obrazovatelnaia sreda: ot modelirovaniya k proektirovaniyu [Educational environment: from modeling to design]. [in Russian].

8 Sait «Dombyra akademiiasy» [website «Dombra academy»]. dombyraacademy.com Retrieved from <http://dombyraacademy.com/k-jshilikner/> [in Kazakh].

9 **Seidimbek, A.** (2002) Qazaqtyn kui oneri [Kazakh Kui art]. [in Kazakh].

10 Sait «Repertukul» [website «repertukul»]. repertukul.com Retrieved from <https://www.repertukul.com/Yoreler> [in Turkish].

Материал 09.09.21 баспаға түсті.

*Д. Е. Кожебаев¹, Д. Шенгюль²

¹Казахский национальный университет искусств
(Музыкальное образование),
Республика Казахстан, г. Нур-Султан;

²Университет «Акдениз» (Музыкальное образование),
Турция, г. Анталия.

Материал поступил в редакцию 09.09.21.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ НА ОСНОВЕ МУЗЫКАЛЬНО-КРАЕВЕДЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ

Выпускник бакалавриата образовательной программы «Музыкальное образование» должен уметь осмысленно, грамотно и продуктивно действовать в нестандартных ситуациях, быть человеком креативным, социально активным, конкурентоспособным, осваивать новейшие достижения педагогической науки, постоянно стремиться к самопознанию и самосовершенствованию, иметь твердую жизненную позицию. Особенно актуально это для выпускников казахстанской высшей образовательной системы, получающих музыкальное высшее профессиональное образование, ведь им предстоит работать с явлениями, фактами художественного отображения действительности, самим преподносить в школьной аудитории подобные факты и новые образы, организовывать духовнокультурную среду для эстетического, музыкально-творческого развития растущего человека. Проведенное исследование позволило констатировать, что лишь целенаправленное обучение на основе культурного наследия казахского народа дает возможность будущему учителю музыки как субъекту образовательного процесса, обеспечить высокий уровень развития заложенных в нем профессиональных компетенций, в том числе рассматриваемых в данной статье этнокультурной и музыкально-краеведческой.

Нами признается необходимость целенаправленной деятельности по формированию и развитию профессиональных и личностно-значимых качеств будущего учителя музыки, обеспечивающих эффективность музыкально-краеведческой деятельности, наиболее обеспечивающей основы патриотического воспитания школьников, любви к своему краю, к своей малой Родине. Исследование феномена музыкального краеведения обосновано в диссертационном исследовании важностью применения комплекса педагогических условий на базе теории и практики профессиональной подготовки будущих учителей музыки.

Ключевые слова: подготовка будущего учителя музыки в вузе, этнопедагогическая культура учителя музыки, этнокультурные ценности, функций музыкального краеведения, музыкально-краеведческая деятельность учителя музыки, музыкально-краеведческая среда учителя музыки, поисково-исследовательская деятельность учителя музыки.

*D. E. Kozhebaev¹, C. Şengül²

¹Kazakh National University of Arts (Music Education)

Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan;

²Akdeniz University (Music Education),

Turkey, Antalya.

Material received on 09.09.21.

PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER BASED ON THE MUSICAL HERITAGE OF LOCAL LORE

A graduate of the bachelor's degree program «Music Education» should be able to act intelligently, competently and productively in non-standard situations, be a creative, socially active, competitive person, master the latest achievements of pedagogical science, constantly strive for self-knowledge and self-improvement, have a firm life position. This is especially important for graduates of the Kazakh higher education system who receive higher professional education in music, because they will have to work with phenomena, facts of artistic representation of reality, present such facts and new images to the school audience themselves, and organize a spiritual and cultural environment for the aesthetic, musical and creative development of a growing person. The conducted research allowed us to state that only purposeful training on the basis of the cultural heritage of the Kazakh people allows the future music teacher as a subject of the educational process to ensure a high level of development of the professional competencies inherent in it, including those considered in this article ethno-cultural and musical-local history.

We recognize the need for purposeful activities for the formation and development of professional and personally significant qualities of the future music teacher, ensuring the effectiveness of musical and local history activities, which most provide the basis for the patriotic education of schoolchildren, love for their land, for their small homeland. The study of the phenomenon of musical local lore is justified in the dissertation research by the importance of applying a set of pedagogical conditions based on the theory and practice of professional training of future music teachers.

Keywords: search and research activities of a music teacher, ethno-pedagogical culture of a music teacher ethno-cultural values, the functions of musical local lore, music and local lore environment of a music teacher, training of a future music teacher at a university, music and local lore activities.

Теруге 09.09.2021 ж. жіберілді. Басуға 30.09.2021 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

4,31 Мб RAM

Шартты баспа табағы 28,0.

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген З. С. Исакова

Корректоры: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 3810

Сдано в набор 09.09.2021 г. Подписано в печать 30.09.2021 г.

Электронное издание

4,31 Мб RAM

Усл.п.л. 28,0. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка З. С. Исакова

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 3810

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

pedagogic-vestnik.tou.edu.kz